

Grundläggande granskning av valnämnden 2024

Vilhelmina kommun

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionssed är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Bakgrund.....	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	3
1.4.	Revisionskriterier.....	3
1.5.	Genomförande	5
2.	Granskningsresultat.....	6
2.1.	Iakttagelser	6
2.2.	Övriga iakttagelser	7
3.	Sammanfattande bedömning.....	8

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bl. a. i kommunallagen 6 kap. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt god revisionssed (2022) ska den grundläggande granskningen vara inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionssed, samt risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2024.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorernas ansvarsprövning av kommunstyrelsen. Utifrån det har följande revisionsfrågor besvarats i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredsställande

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har nämnden säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsen och är främst avgränsad till år 2024. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förfaranden eller interna regelverk, policy och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §, om att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämndernas ansvar för styrning och intern kontroll
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt styrmodell enligt budget 2024
- ▶ Reglemente för intern kontroll
- ▶ Reglemente för valnämnden

1.4.1. Kommunspecifik styrmodell

I årsplan med budget 2024 samt plan 2025-2027 återfinns kommunfullmäktiges vision och styrmodell.

För att uppnå visionen beskriver kommunfullmäktiges styrmodell vissa perspektiv med riktlinjer:

- **Tillgänglighet**
Riktlinjer: gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalism är värden som ska genomsyra all verksamhet. Transparens/insyn, öppenhet, delaktighet, för alla, snabbt och enkelt, tillgång till utbildning, snabb etablering av nyanlända, minska ut- anförskap
- **Trygghet**
Riktlinjer: Velfärd, socialt skyddsnät, myndighetsutövning, fysisk miljö, säkerhet, krisberedskap
- **Effektivitet**
Riktlinjer: utifrån invånarnas/kundernas, forskning, beprövad vetenskap och kunskapsbaserade perspektiv utveckla kvaliteten på (velfärds)tjänsterna, digitalisera det som går att digitalisera.
- **Samhällsutveckling**
Riktlinjer: Bibehålla och utveckla ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle

Styrmodellen innehåller inte några specifika instruktioner om hur kommunfullmäktiges perspektiv och riktlinjer ska beaktas av kommunstyrelse och nämnder.

1.4.2. Reglemente för intern kontroll

Enligt fullmäktiges reglemente för intern kontroll från 2023 ska nämnder/styrelser regelbundet genomföra en riskanalys med riskbedömning för sin verksamhet samt upprätta en internkontrollplan. Nämnderna ansvarar även för att rapportera resultatet av internkontrollarbetet till kommunstyrelsen.

1.4.3. Reglemente för valnämnden

Enligt valnämndens reglemente beslutad av kommunfullmäktige 2022 regleras ansvarsområdet av vallagen, folkomröstningslagen, lagen om kommunala folkomröstningar samt annan lagstiftning som ska fullgöras av en valnämnd. Av reglementet framgår inga undantag avseende kommunens styrmodell för styrning, uppföljning och intern kontroll.

1.5. Genomförande

Vi har i huvudsak utfört granskningen genom dokumentgranskning (till exempel nämndens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och årsrapporter/verksamhetsberättelser).

Vi använder oss av följande bedömningsskala i rapporten:

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell sammanställs våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt		Iakttagelse	Hänvisning till protokoll och EY:s kommentar
1. Styrning av verksamhet	a) Beslutat om verksamhetsmål	✗	Nämnden har inte beslutat om verksamhetsmål.
	b) Beslutat om indikatorer för att mäta måloppfyllelsen	✗	Nämnden har inte beslutat om indikatorer, och saknar beslutade mål.
	c) När måloppfyllelse	E.T	Då nämnden inte har brutit ner mål, går måloppfyllelse inte att bedöma.
	d) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måloppfyllelse	E.T	Då nämnden inte har brutit ner mål går behov av åtgärder inte att bedöma.
2. Uppföljning av verksamhet	a) Följt upp verksamhet i en årsrapport eller motsvarande	✗	Nämnden har inte följt upp verksamhet eller mål i en årsrapport.
	b) Följt upp verksamhet i en delårsrapport	✗	Nämnden har inte följt upp verksamhet eller mål i en delårsrapport.
3. Styrning av ekonomi	a) Beslutat om en budget för innevarande år inom tilldelad ram	✗	Valnämnden har inte fastställt egen budget. Av kommunfullmäktiges budget framgår dock nämndens tilldelade budget.
	b) När målen för ekonomin (inkl. budget)	—	Av kommunens årsredovisning framgår att nämnden redovisar ett överskott mot budget om 90 tkr, vilket motsvarar 48 procent av budget för året. Av allmänna utskottets uppföljning framgår att överskottet beror på högre statsbidrag än vid föregående val samt lägre kostnader för personal och material.
	c) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måloppfyllelse avseende ekonomi	E.T	Nämnden redovisar en god måloppfyllelse avseende ekonomi.
4. Uppföljning av ekonomi	a) Följt upp ekonomin i en delårsrapport	✗	Nämnden har inte följt upp sin ekonomi i en delårsrapport. Uppföljning sker dock i rapport för

			kommunstyrelsens allmänna utskott som nämnden inte tagit del av.
	b) Följt upp ekonomin i en årsrapport	✗	Nämnden har inte följt upp sin ekonomi i en årsrapport. Uppföljningen sker inom ramen för kommunens årsredovisning samt för kommunstyrelsens allmänna utskott som nämnden inte tagit del av.
5. Intern kontroll	a) Genomfört en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi	✓	Nämnden har tagit del av, men inte beslutat om, förvaltningens risk- och sårbarhetsanalys enligt anvisningar från Valmyndigheten.
	b) Beslutat om en internkontrollplan	—	Nämnden har inte beslutat om en internkontrollplan för 2024 i enlighet med kommunfullmäktiges reglemente.
	c) Följt upp internkontrollplanen	—	Internkontrollplan finns inte fastställd. Risk- och sårbarhetsanalysen ska enligt Valmyndighetens anvisningar innehålla uppgifter om skyddsvärden, och åtgärder som ska minska risker kopplat till valet, i likhet med en internkontrollplan.
	d) Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	E.T	Inte möjlig att bedöma då nämnden inte har beslutat eller följt upp en internkontrollplan.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2.2. Övriga iakttagelser

Nämnden har under året fattat väsentliga beslut för att kunna genomföra valet till Europaparlamentet 2024, men vi noterar att ingen utvärdering av valet har genomförts.

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning är att valnämnden *delvis* säkerställt att verksamheten sköts åt ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt *inte* tillfredsställande sätt, samt att den interna kontrollen *delvis* är tillräcklig.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har valnämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt? (Baseras på kontrollpunkt 1a, 1b, 1c, 2a & 2b)	Delvis	Nämnden har fattat flera väsentliga beslut för att genomföra valet. Nämnden har inte följt fullmäktiges styrmodell, vilken nämnden inte är undantagen. Vidare har nämnden inte följt upp verksamhet i en delårsrapport eller i en årsrapport. Nämnden har inte heller genomfört en utvärdering av valet.
Har valnämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar? (Baseras på kontrollpunkt 3a, 3b, 4a & 4b)	Nej	Nämnden har inte beslutat om en budget för sin verksamhet och inte följt upp ekonomin under året. Vi noterar att nämndens ekonomi följs upp inom ramen för kommunstyrelsens allmänna utskotts uppföljning.
Har valnämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? (Baseras på kontrollpunkt 5a, 5b, 5c & 5d)	Delvis	Nämnden har inte beslutat om en internkontrollplan. Däremot har nämnden tagit del av förvaltningens risk- och sårbarhetsanalys för valsäkerhet som liknar en internkontrollplan. Analysen har inte följts upp. Vi menar att nämndens bristande uppföljning under valåret medför att den interna kontrollen är i behov av utveckling.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi valnämnden att:

- ▶ Säkerställa följsamhet till kommunfullmäktiges styrmodell vad gäller budget, mål och uppföljning.
- ▶ Säkerställa att arbetet med internkontroll bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges reglemente för internkontroll.

Vilhelmina april 2025

Max Rittberger
Verksamhetsrevisor, EY

Lydia Andersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Christer Brubäcken, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY